

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Τηλ. επικ.: 210 7767 023

Αθήνα, 21 - 08 - 2018
Αρ. Πρωτ.: 375

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:
1. Υπουργό Εργασίας,
Κοινωνικής Ασφάλισης
& Κοινωνικής Αλληλεγγύης
2. Βουλευτή κ. Κ. Μάρκου
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 6395/31-05-2018

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 6395/31-05-2018 Ερώτησης της Βουλευτού κ^{ας} Κ. Μάρκου, με θέμα «Αδυναμία των αρμόδιων υπηρεσιών να προστατεύσουν τα παιδιά από την κακοποίηση», σας γνωρίζουμε - κατά λόγο αρμοδιότητας - τα ακόλουθα:

Με τον ν. 4478/2017 ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας. Με αφορμή την ενσωμάτωση της εν λόγω Οδηγίας που απαιτούσε ειδικές εγγυήσεις και για τα ανήλικα θύματα, θεσπίστηκαν ειδικές δομές, τα λεγόμενα **«Σπίτια του Παιδιού»**. Πρόκειται για νέες δομές (Αυτοτελή Γραφεία - «Σπίτια του Παιδιού») εντός της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (αποκεντρωμένη υπηρεσία). Θα διαθέτουν ειδικούς χώρους (μονόδρομος καθρέπτης, σύστημα βιντεοσκόπησης της κατάθεσης, σύστημα ενδοεπικοινωνίας μεταξύ του δικαστικού λειτουργού και του παιδοψυχολόγου που θα διενεργεί τη συνέντευξη) και εξειδικευμένο προσωπικό (παιδοψυχίατρο, παιδοψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό).

Σύμφωνα με το άρθρο 74 του ως άνω νόμου, τα «Σπίτια του Παιδιού» έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) Ατομική αξιολόγηση ανήλικων θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 68 του ως άνω νόμου, β) Παροχή γενικών υπηρεσιών υποστήριξης στα ανήλικα θύματα, σύμφωνα με το άρθρο 62 του ως άνω νόμου, οι οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν τη συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη του θύματος, γ) Συνδρομή των προανακριτικών, ανακριτικών, εισαγγελικών και δικαστικών αρχών για την προσήκουσα εξέταση ανήλικων θυμάτων κατά τις κείμενες διατάξεις, δ) Εκτίμηση αντιληπτικής ικανότητας και ψυχικής κατάστασης ανήλικων θυμάτων κατά τις κείμενες διατάξεις από εξειδικευμένο προσωπικό, ε) Διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών και χώρων για την εξέταση από τις προανακριτικές, ανακριτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές ανήλικων θυμάτων και προμήθεια και εγκατάσταση υλικοτεχνικού εξοπλισμού για την καταγραφή της κατάθεσης του ανήλικου με ηλεκτρονικά οπτικοακουστικά μέσα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο ως άνω νόμος προβλέπει προς το παρόν πέντε «Σπίτια του Παιδιού» στις πέντε μεγαλύτερες πόλεις (Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο) εντός της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής του ΥΔΔΑΔ. Ωστόσο, ασκούν αρμοδιότητες σε ολόκληρη την Εφετειακή Περιφέρεια, με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη δυνατή γεωγραφική κάλυψη των δικαστηρίων της χώρας (π.χ. το Αυτοτελές Γραφείο Πάτρας θα καλύπτει και τις Εισαγγελίες Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Αιγίου, Ηλείας, Αμαλιάδας, Καλαβρύτων).

Η σημαντικότερη αρμοδιότητά τους είναι ότι εκεί θα διενεργείται η εξέταση του παιδιού θύματος ή μάρτυρα σεξουαλικών εγκλημάτων κατά την ποινική διαδικασία. Η εν λόγω διαδικασία περιγράφεται στο άρθρο 226 Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και προβλέπει τη διεπιστημονική συνεργασία των προανακριτικών, ανακριτικών και δικαστικών αρχών με ψυχολόγους, ψυχιάτρους και κοινωνικούς λειτουργούς. Η δικανική εξέταση του ανηλίκου θα διενεργείται από τους προανακριτικούς υπαλλήλους και τους δικαστικούς λειτουργούς δια παιδοψυχιάτρου ή ψυχολόγου.

Συναφώς, τροποποιήσαμε με τον ως άνω νόμο το άρθρο 226Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ώστε: α) να είναι υποχρεωτική η αξιοποίηση των Σπιτιών του Παιδιού από τις προανακριτικές και δικαστικές αρχές όταν εξετάζεται ανήλικος, β) να ενισχυθεί ο ρόλος του ειδικά εκπαιδευμένου παιδοψυχολόγου κατά την εξέταση του παιδιού και γ) να καταστεί υποχρεωτική η βιντεοσκόπηση της κατάθεσης του παιδιού, ώστε να αντικαθίσταται η φυσική παρουσία του στα επόμενα στάδια της δίκης με την ηλεκτρονική προβολή της, όπως προέβλεπε ήδη το 226 Α ΚΠΔ.

Στόχος των ως άνω μέτρων είναι: α) η επίτευξη φιλικότερης προς τα παιδιά Δικαιοσύνης, β) η αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης του παιδιού, γ) η αποφυγή πολλαπλών καταθέσεων, δ) η εξακρίβωση της αλήθειας με φιλικό προς το παιδί τρόπο, ε) η εφαρμογή διατάξεων που είχαν παραμείνει κενό γράμμα εδώ και μια δεκαετία, στ) η ενίσχυση του ρόλου του παιδοψυχολόγου και η συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη του παιδιού, ζ) η εκπαίδευση και αξιοποίηση δημοσίων λειτουργών μέσω της Κινητικότητας, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούνται λιγότερο οι ιδιώτες πραγματογνώμονες και η) η βελτίωση της απονομής της δικαιοσύνης και η προστασία του κατηγορουμένου, καθώς μπορεί να εκτιμηθεί καλύτερα η κατάσταση του παιδιού και η αλήθεια των λεγομένων του.

Επιπλέον, το Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο για την αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων (ΚΕΣΑΘΕΑ), που ιδρύθηκε με το νόμο 3860/2010, αξιοποιώντας τη δυνατότητα που του παρέχει ο νόμος να εισηγείται προτάσεις και να γνωμοδοτεί στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης της θυματοποίησης των ανηλίκων, έχει επιφορτιστεί με τη σύνταξη του Σχεδίου Υπουργικής Απόφασης για τις μεθόδους, προδιαγραφές, διαμόρφωση εγκαταστάσεων κλπ των Σπιτιών του Παιδιού. Εργάζεται ήδη επί του Σχεδίου της Υπουργικής Απόφασης και έχει ήδη θέσει τις προδιαγραφές που θα πρέπει να έχουν οι εγκαταστάσεις. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι πραγματοποιήθηκε επιμορφωτική επίσκεψη εργασίας Εισαγγελέως και στελέχους της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων, μελών του Κ.Ε.Σ.Α.Θ.Ε.Α., σε πρότυπη δομή του εξωτερικού, συγκεκριμένα στην Κροατία, για την παροχή τεχνογνωσίας.

Επίσης, προκειμένου να ληφθεί η καλύτερη δυνατή γνώση, αφενός μεν για τον τρόπο λειτουργίας των Σπιτιών του Παιδιού σε διεθνές επίπεδο, αφετέρου δε για τον τρόπο δικανικής εξέτασης των ανηλίκων θυμάτων κακοποίησης, το ΚΕΣΑΘΕΑ κατόπιν αιτήματός του στο ΙΣΝ (Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος), αφού αξιολογήθηκε θετικά, έλαβε χρηματοδότηση προκειμένου να μεταβεί και να εκπαιδευτεί μια διεπιστημονική ομάδα πέντε μελών του στο εξειδικευμένο κέντρο εκπαίδευσης επαγγελματιών εξέτασης ανηλίκων θυμάτων (NCAC Training Center) που διαθέτει το «The National Children's Advocacy Center» στην Αλαμπάμα των Η.Π.Α.

Πρόκειται για το πρώτο CAC (Children Advocacy Center), το οποίο λειτουργεί από το 1985 στην Πολιτεία Alabama, διαθέτοντας την πλουσιότερη εμπειρία διεθνώς, καθώς έστησε 1000 ανάλογες δομές σε όλες τις Η.Π.Α. και συνεργάστηκε με 27 Ευρωπαϊκές χώρες για να γίνει αρωγός στην προσπάθεια της γηραιάς ηπείρου να αποκτήσει με τη σειρά της τα δικά της “Κέντρα Συνηγορίας του Παιδιού” ή “Σπίτια του Παιδιού”. Μέχρι το 1999 είχε εκπαιδεύσει περισσότερους από 118.000 επαγγελματίες οι οποίοι προέρχονταν από 50 διαφορετικές Πολιτείες της Αμερικής και από 108 άλλες χώρες (<http://www.nationalcac.org/history/>).»

Όσον αφορά στους χώρους στέγασης των ως άνω δομών, διερευνάται σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης το ενδεχόμενο να αξιοποιηθούν ακίνητα του Δημοσίου, ενώ στελέχη του Υπουργείου μας έχουν επισκεφθεί συγκεκριμένα ακίνητα. Ήδη, για τις υπηρεσίες της Αθήνας και του Πειραιά, έχουν εξευρεθεί κατάλληλα ακίνητα του Δημοσίου.

Επιπλέον, τα «Σπίτια του Παιδιού», έχουν ενταχθεί στον 1ο κύκλο του 2018 του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας και βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαδικασίες για την πλήρωση των θέσεων προσωπικού, καθώς έχει εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον.

Περαιτέρω, εξετάζεται η υποβολή πρότασης για χρηματοδότηση σε προγράμματα ΕΣΠΑ και REC (Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια») με αντικείμενο: α) την επιμόρφωση των εμπλεκόμενων επαγγελματιών (παιδοψυχολόγων, παιδοψυχιάτρων, επιμελητών ανηλίκων), των προανακριτικών υπαλλήλων και των δικαστικών λειτουργών, σύμφωνα και με το άρθρο 70 του ν. 4478/2017, β) κατάρτιση ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού και γ) δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης.

Επιπροσθέτως, επισημαίνουμε την επικείμενη αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου, όπου θα εξεταστούν και θέματα προστασίας των παιδιών θυμάτων κακοποίησης στο πλαίσιο του αστικού δικαίου.

Σχετικά με το 3^ο ερώτημα, σας γνωστοποιούμε ότι με έγγραφο της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου μας, απεστάλη η ως άνω Ερώτηση στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου. Στη συνέχεια διαβιβάστηκε με έγγραφο της κ. Αντεισαγγελέως του Αρείου Πάγου, στον Δ/ντα την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, με την παράκληση για την απ' ευθείας απάντησή τους στο Υπουργείο μας (ειδικότερα για τη μορφή οργάνωσης της Εισαγγελίας Ανηλίκων και την αντιμετώπιση παρόμοιων περιστατικών που αναφέρονται στην Ερώτηση) και παράλληλα την άμεση ενημέρωση της ίδιας.

Όπως προέκυψε από το απαντητικό έγγραφο του Τμήματος Ανηλίκων της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών, υπηρετούν δύο Εισαγγελείς Ανηλίκων, εκ των οποίων ο ένας κατέχει τον βαθμό του Εισαγγελέα και ο άλλος του Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών. Στην Εισαγγελία Ανηλίκων Αθηνών με αφορμή ανώνυμες ή επώνυμες καταγγελίες σχηματίζονται κοινωνικοί φάκελοι και διερευνώνται τα καταγγελλόμενα μέσω κοινωνικών λειτουργών, παιδοψυχιάτρων και αστυνομικών αρχών. Μετά την υποβολή, στην ως άνω υπηρεσία, των αντίστοιχων εκθέσεων και των σχετικών προτάσεων των αρμόδιων φορέων, οι Εισαγγελείς Ανηλίκων προβαίνουν - ανάλογα με το βαθμό σοβαρότητας του περιστατικού - στις παρακάτω ενέργειες: α) καλούν τους γονείς ή κηδεμόνες για συστάσεις ή β) παραπέμπουν σε κέντρα ψυχικής υγείας για τη διενέργεια παιδοψυχιατρικής εκτίμησης, υποστήριξης των ανηλίκων και συμβουλευτικής των γονέων ή/και γ) παραγγέλλουν την τακτική παρακολούθηση της οικογένειας από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή δ) σε περίπτωση που προκύπτει κακοποίηση σε βάρος του ανήλικου από άτομο με το οποίο συμβιώνει, ο ανήλικος απομακρύνεται άμεσα από το οικείο περιβάλλον και μεταφέρεται σε εφημερεύον Νοσοκομείο Παιδών, όπου διενεργούνται οι απαραίτητες εξετάσεις, ενώ παράλληλα σχηματίζεται ποινική δικογραφία σε βάρος του υπαίτιου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που από το περιεχόμενο της καταγγελίας και το άτομο που την υποβάλλει (για παράδειγμα το διδακτικό προσωπικό στον οποίο φοιτά ο ανήλικος ή επιστήμονες ψυχικής υγείας που παρακολουθούν το ανήλικο) η διερεύνηση του περιστατικού λαμβάνει τη μορφή του κατεπείγοντος και ο ανήλικος απομακρύνεται άμεσα.

Τέλος, αναφορικά με το ζήτημα αύξησης του αριθμού των εισαγγελέων ανηλίκων, σας γνωρίζουμε ότι σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητο, θα προβούμε σε όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες, προκειμένου να διασφαλιστεί τόσο το δημόσιο συμφέρον, όσο και τα δικαιώματα του παιδιού.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΚΟΝΤΟΝΗΣ

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...3...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:0...
Σύνολο σελίδων: 3